

Едва в края на десетилетието с натрупването на достатъчно опит и техника в собствените си драми Яворов ще започне да иронизира увлечението си по правилата, да експериментира с класическите схеми и съзнателното им нарушаване, да съвместява ясната драматическа постройка с лирико-изповедни интонации и аналитични структури. Критическият му стаж в театъра е само прелюдия към сложната и новаторска модернистична постройка на собствените му драматически текстове.

Класическото изискване за изява на характера в действие и при дадени обстоятелства е неприложимо към новаторските текстове на модерната драма, която в повечето случаи експериментира с отработеното до момента и се държи предизвикателно към традицията. С това обстоятелство Яворов се сблъсква още веднъж, в театралната си рецензия за Чеховата пиеса „Вуйчо Ваньо“.

Статията на Яворов за постановката на Чеховата творба през 1908 г. е симптоматична за ранната рецепция на модерната руска драма у нас. Поставена под режисурата на Пенчо Славейков, Чеховата пиеса привлича интереса на поета именно като новаторски образец в жанра („сцени из живота“). В нея бъдещият драматург разпознава сложната и многопластова структура на собствените си търсения и експерименти в драмата. Критическият материал започва с драматургичен анализ на представлението (подплатен с преразказ на първо действие на пиесата) и завършва с детайлно наблюдение над сценичните образи и съответни указания за тяхната интерпретация от актьорите. Яворов задава семантичния ключ за едно провокативно четене на пиесата чрез анализиране на по-важните моменти в нея – епическия характер на действието, протеклата в миналото истинска драма и показването на сцената на събитията след „катастрофата“. Явно Чеховата пиеса подсказва една продуктивна структурна метафора, която Яворов ще разгърне и в собствената си драматургия четири години по-късно. Метафората за блатния еснафски живот и дремещите в основата му отровни изпарения (съдбоносни преживявания и страсти): „Ние чувстваме задушното изпарение на застояла вода, в която през това лято професорът и жена му са паднали като някой камък, за да я раздвижат до заминаването си.“¹⁸

Тази метафора се появява отново в признанията на поета, но вече адресирана към текста на втората му пиеса „Когато гръм удари, как ехо-то заглъхва“ – като разяснение на драматическия сюжет и неговата постройка: „Внезапно, след повече от двайсет години, в тая вода пада един камък и разтърсва гладката повърхност, за да се види целият процес на

¹⁸ Яворов, П. К. *Вуйчо Ваньо от А. Чехов*. – Цит. изд., с. 112.